

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 22 december 2008 (6.1)
(OR. fr)**

16526/08

LIMITE

**PESC 1591
COHOM 147**

NOT

Ärende: EU:s riktlinjer för dialoger om mänskliga rättigheter med tredjeländer –
uppdatering

1. Inledning

I sina slutsatser av den 25 juni 2001 välkomnade rådet kommissionens meddelande av den 8 maj 2001 om Europeiska unionens roll i arbetet för att främja mänskliga rättigheter och demokratisering i tredjeland, vilket utgör ett viktigt bidrag till stärkt sammanhållning och enhetlighet i unionens politik när det gäller mänskliga rättigheter och demokratisering. Rådet bekräftar att det håller fast vid principerna om enhetlighet och sammanhållning, om integrering av de mänskliga rättigheterna i all verksamhet, om politikens öppenhet samt fastställandet av prioriterade teman. Inom ramen för genomförandet av dessa rådets slutsatser åtog sig arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna att utforma riktlinjer för dialoger om mänskliga rättigheter, i samråd med de geografiska arbetsgrupperna, arbetsgruppen för utvecklingssamarbete och kommittén för utveckling och befastande av demokratin och rättsstaten samt respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

2. Rapport

Europeiska unionen upprätthåller en dialog om mänskliga rättigheter med vissa länder. Dessa dialoger är ett instrument som i sin helhet ingår i unionens utrikespolitik. De ingår i en uppsättning instrument som Europeiska unionen förfogar över för att genomföra politiken när det gäller de mänskliga rättigheterna. Detta instrument utgör ett betydelsefullt inslag i den Europeiska unionens globala strategi och syftar till att främja en hållbar utveckling, fred och stabilitet, vilka tillsammans med respekt för de mänskliga rättigheterna är ömsesidigt beroende av och förstärker varandra, vilket betonas i den förklaring från världstoppmötet 2005 som godkändes med konsensus och på högsta nivå av Förenta Nationernas generalförsamling. Beslutet om att välja att inleda en sådan dialog ska i enlighet med de riktlinjer för dialoger om mänskliga rättigheter med tredjeländer som antogs 2001 fattas av Europeiska unionens råd. Det måste emellertid konstateras att EU:s nuvarande tillvägagångssätt när det gäller dialogerna skulle kunna vara enhetligare. Vi står inför ett ökande antal sådana dialoger och dessa dialoger äger dessutom rum på mycket olika nivåer (t.ex. på nivån för experter från huvudstäderna eller på uppdragschefsnivå) och inom mycket olika ramar. Beslutet att inrätta nya dialoger bör således fattas med beaktande av det förväntade mervärdet och de tillgängliga resurserna för att genomföra dessa.

Det förekommer således olika typer av dialoger, bland annat de följande:

2.1. Dialoger eller diskussioner av mer allmän typ, grundade på fördrag, avtal eller konventioner av regional eller bilateral art eller på strategiska partnerskap, där de mänskliga rättigheterna regelbundet tas upp. Det rör sig i synnerhet om följande:

2.1.1. Förbindelserna med kandidatländerna.

2.1.2. Cotonouavtalet med AVS-länderna.

2.1.3. Förbindelserna mellan EU och Latinamerika.

2.1.4. Barcelonaprocessen (Medelhavsländerna) och grannskapspolitiken (särskilt länderna i Kaukasien).

2.1.5. Den politiska dialogen med de asiatiska länderna inom ramen för Asean och ASEM.

2.1.6. Förbindelserna med västra Balkan.

2.1.7. De bilaterala förbindelserna inom ramen för associerings- och samarbetsavtalen.

2.2. Dialoger med inriktning enbart på de mänskliga rättigheterna. Det finns för närvarande flera regelbundna och institutionaliserade dialoger som enbart ägnas åt de mänskliga rättigheterna, mellan Europeiska unionen och ett tredjeland / eller en regional organisation (t.ex. dialog med Kina, samråd med Ryssland, dialog med de fem länderna i Centralasien och dialog med Afrikanska unionen). Dessa dialoger och samråd är mycket strukturerade och förs av experter på de mänskliga rättigheterna från huvudstäderna. Tidigare upprätthöll Europeiska unionen även en dialog om mänskliga rättigheter med Islamiska republiken Iran. Andra förs på uppdragschefsnivå (t.ex. i Indien, Pakistan och Vietnam). Att det finns en sådan dialog får inte leda till att de mänskliga rättigheterna inte också diskuteras inom ramen för den politiska dialogen på alla nivåer.

Inom ramen för olika samarbetsavtal eller associeringsavtal med tredje land finns det dessutom under-kommittéer eller särskilda grupper på människorättsområdet. Detta är särskilt fallet med olika länder på Medelhavets södra strand såsom Marocko, Tunisien, Libanon, Jordanien, Egypten, Israel och den palestinska myndigheten.

2.3. Ad hoc-dialoger som omfattar delar av det ansvarsområde som faller under Gusp, bland annat de mänskliga rättigheterna. EU upprätthåller för närvarande sådana dialoger, till exempel med Sudan, på beskickningschefsnivå på platsen.

2.4. Dialogerna inom ramen för de privilegierade förbindelserna med vissa tredjeländer, där det råder stor samsyn. Detta sker i de flesta fall genom ett expertmöte per halvår, i trojkaform, t.ex. med Förenta staterna, Kanada, Nya Zeeland, Japan och de associerade länderna, före mötet i FN:s råd för de mänskliga rättigheterna och den årliga sessionen i Förenta nationernas generalförsamling. Det planeras även samråd med Afrikanska unionen före mötena i FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott. Det huvudsakliga syftet med dessa dialoger är att diskutera frågor av gemensamt intresse samt möjligheter till samarbete inom multilaterala forum för de mänskliga rättigheterna.

Förutom dialogerna inom Europeiska unionen för vissa medlemsstater även nationella dialoger med vissa tredjeländer.

Riktlinjerna för dialoger om mänskliga rättigheter har flera syften:

- Att fastställa vilken betydelse detta instrument har inom Gusp och Europeiska unionens politik i stort när det gäller de mänskliga rättigheterna.
- Att stärka sammanhållningen och enhetligheten i Europeiska unionens tillvägagångssätt när det gäller dialoger om mänskliga rättigheter genom att från fall till fall analysera mervärdet av att inleda en dialog om mänskliga rättigheter och den arbetsbörda som det leder till för arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna.
- Att underlätta användningen av detta instrument genom att fastställa villkor för hur det ska inrättas och fungera.
- Att informera tredje part (bl.a. internationella organisationer, icke-statliga organisationer, det civila samhället, media, Europaparlamentet, tredjeländer) om detta tillvägagångssätt.

De politiska dialogerna med AVS-länderna inom ramen för Cotonouavtalet har sina egna villkor och förfaranden enligt artikel 8 i Cotonouavtalet. För att främja enhetligheten måste emellertid diskussioner och erfarenhetsutbyte ske regelbundet inom arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna.

3. Allmänna principer

- 3.1. Europeiska unionen åtar sig att intensifiera integreringen av de mål som rör de mänskliga rättigheterna och demokratiseringen i alla delar av utrikespolitiken. EU kommer därför att se till att frågan om de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstaten tas upp vid alla möten och i alla diskussioner med tredjeländer, på alla nivåer, vare sig det gäller minstermöten, gemensamma kommittéer eller formella dialoger som förs av rådets ordförandeskap, av trojkan, av beskickningscheferna eller av kommissionen. EU ska även se till att frågan om de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstaten finns med i programplaneringsdiskussioner och i ländernas strategidokument.
- 3.2. För att kunna få till stånd en mer ingående diskussion om de mänskliga rättigheterna kan Europeiska unionen dock besluta att inleda en särskild dialog med inriktning på dessa med ett tredjeland. Detta beslut ska fattas med iakttagande av vissa kriterier, samtidigt som man bevarar nödvändig pragmatism och flexibilitet. Antingen kommer EU att ta initiativ till en sådan dialog med ett tredjeland eller också kommer EU att svara på en begäran från ett tredjeland.

4. Syftet med dialoger om mänskliga rättigheter

Syftet med dialoger om mänskliga rättigheter kommer att variera beroende på vilket land det gäller och ska fastställas i varje enskilt fall. Syftet kan vara

- a) att diskutera frågor av gemensamt intresse och stärka samarbetet beträffande de mänskliga rättigheterna, bland annat inom ramen för multilaterala forum som Förenta Nationerna.

- b) att framhäva EU:s oro över situationen för de mänskliga rättigheterna i landet i fråga, att samla in information och att verka för en förbättring av förhållandena rörande de mänskliga rättigheterna i landet.

Därutöver kan dialogerna om mänskliga rättigheter göra det möjligt att på ett tidigt stadium upptäcka problem som riskerar att i framtiden utvecklas till konflikter.

5. Teman vid dialogen om de mänskliga rättigheterna

De teman som ska tas upp i dialoger om mänskliga rättigheter kommer att fastställas i varje enskilt fall. Europeiska unionen åtar sig dock att behandla prioriterade teman som bör finnas på dagordningen för alla dialoger. Bland dessa teman finns undertecknande, ratificering och tillämpning av internationella instrument som rör de mänskliga rättigheterna, samarbete om internationella förfaranden och mekanismer för de mänskliga rättigheterna, kampen mot dödsstraff och tortyr, kampen mot alla former av diskriminering, barnets rättigheter, och särskilt barnets rättigheter vid väpnade konflikter, kvinnors rättigheter, yttrandefrihet och det civila samhällets betydelse samt skyddet av människorättsförsvarare, samarbete om internationell rättvisa, särskilt med Internationella brottmålsdomstolen, främjande av demokratiseringsprocessen, en god offentlig förvaltning, rättstatsprincipen och konfliktförebyggande. I dialoger för att stärka samarbetet beträffande de mänskliga rättigheterna kan vissa av ovannämnda prioriterade teman ingå, särskilt användandet av de viktigaste internationella instrument för de mänskliga rättigheterna som är ratificerade av den andra parten, beroende på omständigheterna, samt förberedelse och uppföljning av möten i FN:s råd för de mänskliga rättigheterna i Genève, förberedelse och uppföljning av FN:s generalförsamlings tredje kommission i New York, förberedelse och uppföljning av världskonferenser och/eller regionala konferenser. De genomförs på ömsesidig grund vilket gör det möjligt för tredjeländerna att diskutera situationen för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen.

6. Förfarande för att inleda en dialog om mänskliga rättigheter

- 6.1. Ett beslut om att inleda en dialog om mänskliga rättigheter ska föregås av en utvärdering av situationen när det gäller de mänskliga rättigheterna i det berörda landet. Beslutet att företa en preliminär utvärdering ska göras av arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna, vid behov tillsammans med de geografiska arbetsgrupperna, arbetsgruppen för utvecklingssamarbete och kommittén för utveckling och befastande av demokratin och rättsstaten samt respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Själva utvärderingen ska genomföras av arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna i samordning med övriga arbetsgrupper. Denna utvärdering ska bland annat omfatta utvecklingen av situationen när det gäller mänskliga rättigheter, regeringens vilja att förbättra situationen, regeringens åtagande i förhållande till de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter, regeringens vilja att samarbeta inom ramen för Förenta nationernas förfaranden och mekanismer för mänskliga rättigheter samt regeringens hållning gentemot det civila samhället. Utvärderingen ska bland annat baseras på följande källor: rapporter från beskickningscheferna, från Förenta nationerna och andra internationella eller regionala organisationer, från Europaparlamentet och från olika icke-statliga organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter och av kommissionen utarbetade landstrategidokument.
- 6.2. Ett beslut om att upprätta en dialog om mänskliga rättigheter ska föregås av ett fastställande av vilka konkreta mål som unionen önskar uppnå genom att inleda en dialog med det berörda landet samt av en utvärdering av mervärdet av en dialog med detta land. Europeiska unionen ska också på medellång sikt från fall till fall fastställa kriterier för mätning i varje enskilt fall av de framsteg som gjorts i förhållande till de fastställda målen ("benchmarks") samt kriterier för en eventuell avslutningsstrategi, dock utan att detta är ett villkor för inledandet av en dialog om de mänskliga rättigheterna.

- 6.3. Förberedande diskussioner med det berörda landet ska hållas innan en dialog om mänskliga rättigheter inleds. Syftet med dessa förberedande diskussioner är att fastställa vilka mål som det berörda landet vill uppnå genom att acceptera eller begära en dialog om mänskliga rättigheter med EU och vilka framsteg som det berörda landet kan göra när det gäller åtaganden i förhållande till internationella instrument för mänskliga rättigheter samt internationella förfaranden och mekanismer för mänskliga rättigheter och när det gäller främjande och skydd av mänskliga rättigheter och demokratisering i allmänhet, för att därigenom uppdatera uppgifterna i de rapporter som erhållits inom ramen för den preliminära utvärderingen. Diskussionerna kommer också att vara ett tillfälle att förklara för det berörda landet vilka principer som Europeiska unionens agerande baseras på samt vilka mål som unionen vill uppnå genom att föreslå eller acceptera en dialog om mänskliga rättigheter. De förberedande diskussionerna ska företrädesvis föras av Europeiska unionens trojka, representerad av företrädare från huvudstäderna, på expertnivå med avseende på mänskliga rättigheter och i nära samråd med de beskickningschefer som är stationerade i det berörda landet. De förberedande diskussionerna kommer därefter att utvärderas. På grundval av denna utvärdering kommer Europeiska unionen att avgöra om den önskar fortsätta diskussionerna under mer strukturerade och institutionaliserade former.
- 6.4. Innan ett beslut fattas om att inleda en dialog om mänskliga rättigheter måste arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna diskutera och godkänna detta. Det är Europeiska unionens råd som ska fatta det slutliga beslutet om att inleda en dialog om de mänskliga rättigheterna och fastställa villkoren för denna, oavsett om det är på expertnivå med experter från huvudstäder eller lokalt på uppdragschefsnivå.
- 6.5. De geografiska arbetsgrupperna och, vid behov, arbetsgruppen för utvecklingssamarbete och kommittén för utveckling och beförhållande av demokratin och rättsstaten samt respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna bör också delta i denna beslutsprocess.

- 6.6. I de fall där utvärderingen utfaller negativt och Europeiska unionen beslutar att inte inleda en dialog om mänskliga rättigheter, ska Europeiska unionen undersöka om andra tillvägagångssätt kan användas, såsom att betona människorättsinslaget i den politiska dialogen med landet i fråga och bland annat låta en särskild expertis om mänskliga rättigheter ingå.
- 6.7. Uppföljningen av dialogen och fastställande av dagordningen i alla dessa sammanhang ska genomföras av arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna och om behov föreligger ska även andra berörda instanser knytas till denna, såsom de geografiska arbetsgrupperna, beskickningscheferna, arbetsgruppen för utvecklingssamarbete och kommittén för utveckling och befastande av demokratin och rättsstaten samt respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

7. Arrangemang för dialogen om mänskliga rättigheter

Det är nödvändigt att arrangemangen för dialogen om mänskliga rättigheter är flexibla och pragmatiska. De kommer därför att fastställas i varje enskilt fall, i samförstånd med det berörda landet. De ska omfatta var dialogen ska föras, på vilken nivå och hur ofta.

Alla dialoger bör i princip pågå i minst en hel dag, med undantag för dem som förs med länder med liknade åsikter som Europeiska unionen och, om möjligt, med simultantolkning för att på bästa sätt utnyttja den tid som står till förfogande för diskussionerna. Om det inrättas en dialog måste Europeiska unionen dessutom klargöra för tredjelandet att unionen förbehåller sig rättigheten att ta upp enskilda fall och att vid varje möte förelägga landet en förteckning över enskilda fall för vilka man förväntar sig ett svar. Denna förteckning kan åtföljas av en begäran om frigivning av de personer vars fall har diskuterats och i den mån det behövs kan dessa enskilda fall tas upp inom ramen för den politiska dialogen. Vid behov utfärdar Europeiska unionen ett pressmeddelande i slutet av dialogen vilket läggs ut på webbplatsen för rådets generalsekretariat respektive för kommissionens relevanta delegation. Man överväger dessutom i varje enskilt fall att anordna gemensamma presskonferenser och intervjuer med pressen efter varje möte i dialogen.

För att garantera så fruktbara diskussioner som möjligt ska dialogen i största möjliga utsträckning föras mellan regeringsföreträdare med ansvar för mänskliga rättigheter. För att säkerställa kontinuitet ska Europeiska unionen helst företräddas av trojkan, antingen genom företrädare från huvudstäderna eller genom beskickningschefer.

Europeiska unionen ska se till att mötena inom ramen för dialogen hålls regelbundet i det berörda landet. Detta innebär att EU:s delegation bättre kan sätta sig in i förhållandena på plats och, om myndigheterna i landet godkänner detta, ta kontakt med de personer och institutioner som intresserar dem. Det är tradition att de dialoger som främst syftar till att diskutera frågor av gemensamt intresse och en förstärkning av samarbetet om mänskliga rättigheter äger rum i Bryssel. Det är en fördel om denna tradition kan fortsätta.

Så långt möjligt ska Europeiska unionen uppmana myndigheterna i det land med vilket dialogen om de mänskliga rättigheterna förs, att i sin delegation inkludera företrädare för olika behöriga institutioner och ministerier på området mänskliga rättigheter, som bland andra justitieministeriet, inrikesministeriet, polisen, kriminalvårdsmyndigheterna m.fl. Det civila samhället kan också engageras på lämpligaste sätt i den preliminära utvärderingen av situationen för de mänskliga rättigheterna, i själva genomförandet av dialogen (bl.a. genom att i vissa fall anordna seminarier med företrädare för det civila samhället i tredjeländer och Europeiska unionen i syfte att på djupet diskutera vissa tematiska frågor utanför den formella dialogen) och i uppföljningen och utvärderingen av dialogen. Europeiska unionen kan därigenom stödja dem som försvarar de mänskliga rättigheterna i de länder med vilken unionen för denna typ av diskussioner.

Europeiska unionen ska så långt möjligt bemöda sig om att föra dialogerna om mänskliga rättigheter med största möjliga öppenhet mot civilsamhället.

8. Enhetlighet mellan medlemsstaternas bilaterala dialoger och EU:s dialoger

För att garantera så stor enhetlighet som möjligt mellan medlemsstaternas bilaterala dialoger och EU:s dialoger är ett informationsutbyte absolut nödvändigt. Detta informationsutbyte, särskilt om vilka frågor som tas upp och om resultatet av diskussionerna, kan ske genom Coreu eller i arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna. Beskickningen i det berörda landet för den medlemsstat som innehar ordförandeskapet kan även samla in information om denna fråga på plats. I förekommande fall kan informella ad hoc-möten mellan medlemmarna i arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna och de berörda geografiska arbetsgrupperna och Europaparlamentet anordnas. Informella ad hoc-möten kan också anordnas med andra länder som för en dialog om mänskliga rättigheter med det berörda landet (efter förebild av förfarandet när det gäller dialogen med Kina). De kan även engagera arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna samt de geografiska eller tematiska arbetsgrupperna.

I det bistånd som ges av Europeiska unionen inom ramen för de mänskliga rättigheterna och demokratiseringen i de länder med vilka EU för en dialog bör utvecklingen och resultaten av denna dialog beaktas. Europeiska kommissionen kommer i detta syfte att regelbundet informera arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna om hur medlen från det europeiska instrumentet för mänskliga rättigheter och demokrati har använts i syfte att möjliggöra en diskussion om dessa stödåtgärders överensstämmelse med de prioriteringar som har fastställts av arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna, även med beaktande av det stöd som ges av medlemsstaterna i detta avseende.

9. Samstämmighet mellan dialogerna om mänskliga rättigheter och de resolutioner som EU lägger fram för FN:s generalförsamling eller FN:s kommission för de mänskliga rättigheterna

Dialogerna om mänskliga rättigheter och de resolutioner som Europeiska unionen lägger fram för FN:s generalförsamling eller FN:s råd för de mänskliga rättigheterna om situationen när det gäller de mänskliga rättigheterna i vissa länder är två olika typer av agerande som är oberoende av varandra. Förekomsten av en dialog om mänskliga rättigheter mellan EU och ett tredjeland hindrar därför inte att EU lägger fram en resolution om situationen när det gäller de mänskliga rättigheterna i det landet eller att EU stöder ett initiativ från ett tredjeland.

Dessutom förhindrar inte förekomsten av en dialog om de mänskliga rättigheterna mellan EU och ett tredjeland, att Europeiska unionen anmäler brott mot de mänskliga rättigheterna i detta land, bland annat i lämpliga internationella forum, eller att EU tar upp frågan vid möten med de berörda länderna på alla nivåer.

10. Utvärdering av dialogen om mänskliga rättigheter

Varje dialog om mänskliga rättigheter ska med bistånd av den relevanta geografiska gruppen utvärderas regelbundet av arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna, helst och om möjligt vartannat år.

Utvärderingen kan göras av den medlemsstat som innehar ordförandeskapet med stöd av rådets sekretariat eller genom att i varje enskilt fall utnyttja en extern konsults tjänster. Den ska för diskussion och beslut översändas till arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna, i samarbete med de geografiska arbetsgrupperna, arbetsgruppen för utvecklingssamarbete och kommittén för utveckling och bekräftande av demokratin och rättsstaten samt respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Civilsamhället ska engageras i detta utvärderingsarbete.

Detta förfarande ska omfatta en utvärdering av situationen i förhållande till de mål som unionen hade kunnat fastställa innan dialogen inleddes och en sammanfattning av dialogens mervärde. De framsteg som har gjorts när det gäller de prioriterade temana i dialogen ska särskilt analyseras. Om det har gjorts framsteg, ska det i utvärderingen om möjligt analyseras i vilken utsträckning åtgärderna från Europeiska unionen har bidragit till dessa framsteg. I motsatt fall ska Europeiska unionen antingen företa ändringar i de uppsatta målen eller utreda om det finns förutsättningar för en fortsatt dialog om mänskliga rättigheter med det berörda landet. I praktiken bör utvärderingen av en dialog kunna leda till ett beslut om att upphöra med denna verksamhet, om kraven i riktlinjerna inte längre respekteras, om villkoren för att fortsätta inte är tillfredsställande eller om resultaten förefaller otillräckliga med avseende på EU:s förväntningar. På samma sätt kan en dialog som har uppnått målen och följaktligen inte längre är berättigad ge upphov till ett beslut om upphävande. Dessa frågor ska i första hand diskuteras inom arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna.

När det gäller dialoger som syftar till att förstärka samarbetet om mänskliga rättigheter, särskilt i internationella och regionala forum, ska utvärderingen inriktas på de områden där samarbetet kan förbättras ytterligare.

11. Administration av dialogen om mänskliga rättigheter

Med tanke på det ökande antalet dialoger måste arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna diskutera hur de ska administreras. Kontinuitet är en betydelsefull faktor, i likhet med en förstärkning av de strukturer som bistår den medlemsstat som innehar ordförandeskapet med att förbereda och följa upp dialogerna. För att dialogerna ska kunna förberedas väl krävs också bidrag med sakinnehållet från de geografiska arbetsgrupperna, men också vid behov från arbetsgruppen för utvecklingssamarbete och kommittén för utveckling och bekräftande av demokratin och rättsstaten samt respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Stöd från rådets generalsekretariat är av avgörande betydelse för centraliseringen av alla uppgifter samt för förberedandet, såväl när det gäller logistik som innehåll, och uppföljningen av dialogerna. Europeiska unionen kan också i varje enskilt fall överväga möjligheten att låta en privat stiftelse eller organisation med specialinriktning på mänskliga rättigheter delta i en eller flera dialoger.

12. Frågan om de mänskliga rättigheterna i den politiska dialogen.

Som angivits i punkt 3, ska Europeiska unionen se till att frågan om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen integreras i unionens alla möten och diskussioner med tredjeland, på alla nivåer, inklusive i de politiska dialogerna och vid behov på allra högsta nivå. Europeiska unionen åtar sig att se till att det i EU:s delegationer finns en expert på området för mänskliga rättigheter. Det ska beslutas från fall till fall vem som ska lämna dessa expertråd, samtidigt som EU ska se till att kontinuiteten bibehålls. Även om denna typ av diskussion inte gör det möjligt att ta itu med frågan om de mänskliga rättigheterna på ett mer ingående sätt, ska Europeiska unionen bemöda sig om att med det berörda landet ta upp de prioriterade teman som nämns under punkt 5.